

Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder (retsplejelovens § 28 b, stk. 3)

2. juli 2018

1. Overblik og tjekliste

Retningslinjerne indeholder vejledning om anvendelse af retsplejelovens § 28 b, stk. 3, om udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder i lyset af lovændringen i lov nr. 709 af 8. juni 2018 om øget beskyttelse af vidner ([lovforslag nr. L 158 af 28. februar 2018](#)).

- Politiet skal i forbindelse med efterforskning af en sag, hvor det vurderes, at tilstedeværelse af bestemte personer eller grupper af personer som tilhørere i retten, vil kunne afholde et vidne eller en part fra at afgive en sandfærdig forklaring, gøre anklagemyndigheden opmærksom herpå.
- Anklagemyndigheden skal i forbindelse med tiltalerejsning i en sådan sag anmode retten om at træffe forhåndsafgørelse om, at bestemte personer og grupper af personer udelukkes fra retsmødet.

2. *Politiets efterforskning og sagsbehandling*

3. *Forberedelse*

4. Jura

4.1. Retsplejelovens § 28 b, stk. 3 – udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra retsmøder

Efter retsplejelovens § 28 a er retsmøder offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov.

Efter retsplejelovens § 28 b, stk. 1, kan rettens formand begrænse antallet af personer, der får adgang til et offentligt retsmøde, for at hindre, at retslokalet overfyldes, mens det følger af retsplejelovens § 28 b, stk. 2, at rettens formand kan nægte adgang for personer under 15 år eller personer, som befinder sig i en sådan tilstand, at vedkommendes tilstedeværelse ville stride imod rettens værdighed eller god orden.

I forhold til udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer følger det af retsplejelovens § 28 b, stk. 3, at rettens formand, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part, skal nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde.

Bestemmelsen i § 28 b, stk. 3, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 411 af 10. juni 1997. Det følger af forarbejderne, at formålet med bestemmelsen bl.a. er at give retten mulighed for at udelukke en gruppe personer fra et retsmøde – f.eks. tiltaltes venner, bekendte, familiemedlemmer og andre

personer, der tilhører en bestemt gruppe – uden at retten skal foretage en individuel vurdering af, om den enkeltes tilstedeværelse er en hindring for at opnå en sandfærdig forklaring. Bestemmelsen er indført både af hensyn til at kunne få belyst sagen fuldt ud og af hensyn til vidner eller parter, der skal afgive forklaring.

Fra retspraksis kan henvises til U 1998.665/1, hvor Østre Landsret afsagde kendelse om, at alle tilhørere med tilknytning til rockergrupper skulle forlade retssalen under en vidneafhøring, samt Højesterets kendelse gengivet i AM2018.04.06H, hvor Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse om ikke at tilsidesætte politiets beslutning om ved en forudgående adgangskontrol ved retsbygningen at have afvist tilhørere til retsmødet.

Ved lov nr. 709 af 8. juni 2018 om øget beskyttelse af vidner (L 158 af 28. februar 2018) blev bestemmelsen ændret, således at retterne ikke blot *kan*, men *skal* nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af vidnet eller parten.

Det fremgår af forarbejderne, at baggrunden for ændringen er, at et vidne skal føle sig tryk, når han eller hun afgiver forklaring, og at der særligt i sager vedrørende banderelateret kriminalitet kan være risiko for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring på grund af utryghed. Det fremgår endvidere, at en tilstrækkelig vidnebeskyttelse kan være af afgørende betydning, både for vidnet og for rettens muligheder for at få alle de oplysninger frem, der er nødvendige for, at strafskyldige kan drages til ansvar.

4.2. Retsplejelovens § 845 – forhåndsafgørelse

Efter retsplejelovens § 845 kan retten forud for hovedforhandlingen bl.a. træffe afgørelse efter retsplejelovens § 28 b, stk. 3, om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde.

Det fremgår af forarbejderne til ændringen, at det i en del sager allerede forud for hovedforhandlingen vil kunne fastslås, at tilstedeværelsen af bestemte personer eller grupper af personer som tilhørere i retten, f.eks. personer med tilknytning til en bandegruppering, vil kunne afholde vidnet eller parten fra at afgive en sandfærdig forklaring. Derudover fremgår, at selv uvisheden om, hvorvidt sådanne personer eller grupper af personer vil blive nægtet adgang, i sig selv vil kunne opleves som særdeles ubehageligt for vidnet eller parten. Derfor tilføjedes muligheden, sådan at retten også forud for hovedforhandlingen har mulighed for at træffe afgørelse om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer.

Anklagemyndigheden skal i alle sager, hvor det er relevant, anmode retten om at træffe sådan en forhåndsafgørelse.

5. Straf og andre retsfølger

6. Efter dom

7. Love og forarbejder

- Retsplejeloven – seneste hovedlov.
- Lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner) (L 158 af 28. februar 2018).